

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI AKARYAKIT İKMAL VE NATO POL TESİSLERİ İŞLETME BAŞKANLIĞI

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Eylül 2020

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	6
7.	DENETİM BULGULARI.....	7

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu	3
Tablo 2: Gelir Gerçekleşmeleri Tablosu	3
Tablo 3: Gider Gerçekleşmeleri Tablosu	4

KISALTMALAR

ANT	Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletmesi
NATO	Kuzey Atlantik Antlaşması Organizasyonu
POL	Petrol, Yakıt ve Yağlayıcılar

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Mevzuatı Gereği Oluşturulan Fonların Öz Kaynaklar Yerine Kısa ve Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklarda İzlenmesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Faaliyetlerin Barındırdığı Riskler Gereği Oluşturulan Dâhili Fonun Diğer İhtiyaçlar İçin Kullanılması

2. Bütçeyle Belirlenen Ödeneklerin Harcama Kalemleri Yerine Gider Kalemleri Aracılığıyla Takip Edilmesinin Ödenek Üstü Harcamaya Neden Olması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Türkiye Kuzey Atlantik Antlaşması Organizasyonu (NATO) Boru Hattı Sisteminin; NATO altyapı programı çerçevesinde, 1953 yılında inşasına başlanmış ve 1959 yılında sistem işletmeye açılmıştır.

Mülkiyeti Millî Savunma Bakanlığına ait olan sistemin işletme, bakım ve muhafazası görevi 20.05.1957 tarih ve 4/9038 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Petrol Ofisi Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Bu maksat için Petrol Ofisi bünyesinde Genel Müdür Yardımcılığı seviyesinde Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme (ANT) Başkanlığı kurulmuştur.

Petrol Ofisinin 21.07.2000 tarihinde özelleştirilmesi ile ANT Başkanlığı, 13.04.2001 tarih ve 4636 sayılı kanunla tekrar Millî Savunma Bakanlığına bağlanmıştır.

ANT Başkanlığının kuruluşunu ve görevlerini düzenleyen 4636 sayılı Kanun, 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 81'inci maddesi ile Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesislerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun olarak değiştirilmiştir. Ancak, söz konusu Kanun'da teşkilat ve görevlere ilişkin maddeler yer almamıştır. Teşkilat ve görevlere ilişkin hususlar ise 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmiştir.

Başkanlığın görevleri Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkındaki 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 22'nci Bölümü'nde yer alan "Görev ve yetkiler" başlıklı 317'nci maddesinde; aşağıda yer verilen şekliyle belirtilmiş olup, bu görevler Yönetim Kurulunun alacağı kararlar çerçevesinde yerine getirilmektedir.

a) NATO enfastrüktür programı gereğince veya bütçeden askerî ihtiyaçlar için inşa edilmiş veya edilecek olan akaryakıt tesisleri ile boru hatlarını Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacına cevap verecek şekilde işletmek

b) Akaryakıt tesisleri ile boru hatlarının her türlü bakım, onarım ve korunmasına dair tüm hizmetleri yürütmek, ihtiyaç duyulan ilâve tesisleri kurmak veya kurdurmak

c) Hazarda ve seferde Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan ve Bakanlıkça protokol ve sözleşmeye bağlanmış olan veya Bakanlık tarafından Başkanlığın temin ile görevlendirdiği

akaryakıt ve madeni yağları, sözleşme veya protokolde belirtilen yerlerden teslim alarak depolamak ve dağıtımını sağlamak

ç) Atıl kapasitenin ülke ekonomisi yararına değerlendirilmesi amacıyla depolama ve iletim faaliyetlerinde bulunmak ve gelir sağlamak

d) Akaryakıt tesislerine ilişkin yapılacak veya plânlanacak faaliyetler konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla bilgi alış verişinde bulunmak

e) Teşkil edeceği tanker filoları veya sivil nakliye ve petrol kuruluşları vasıtasıyla boru hattı dışındaki akaryakıt naklini sağlamak, gerektiğinde deniz aşırı nakliyatlar için deniz tankeri satın almak veya kiralamak

f) Petrol, Yakıt ve Yağlayıcılar (POL) tesislerine ait haberleşme sisteminin işletme ve idamesini sağlamak

g) Başkanlık emrinde çalışan personele ilişkin idarî, sosyal ve malî her türlü işlemleri yürütmek

ğ) Diğer akaryakıt boru hattı işletmesiyle uğraşan kuruluşlara işletme ve bakım hizmetleri satışı yapmak

h) İşletme ve bakımın idamesi ile Başkanlığı harbe hazır durumda bulundurmak; akaryakıt, madeni yağ ve türevleri ile gerekli her türlü araç, gereç, teçhizat, demirbaş malzeme, yedek parçayı yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan satın almak, kiralamak, depolamak ve dağıtımını yapmak, Başkanlık tesislerinin korunmasını Bakanlıkça tahsis edilen silâhlarla sağlamak

ı) NATO makamlarından sarf müsaadesi sağlanması mümkün görülmeyen projeler için hizmetin gerektirdiği bina ve buna bağlı olarak alt yapı inşaatını veya tadilat işlerini yaptırmak, kiralamak veya satın almak, aynî haklar tesis etmek, ettirmek ve kaldırmak

i) Başkanlığın mal ve hizmetlerinin fiyatlarını belirlemek

j) Bakan tarafından kendisine verilen diğer görevleri yerine getirmek

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

ANT Başkanlığı; Milli Savunma Bakanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz bir kurum olarak teşkilatlandırılmıştır. Kurum; Yönetim Kurulu, Başkanlık, merkez ve taşra teşkilatından

oluşmaktadır.

ANT Başkanlığının taşra teşkilatı Batı Bölge Müdürlüğü (Eskişehir) ve Doğu Bölge Müdürlüğü (Malatya) şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Batı bölgesine bağlı işletme müdürlükleri; Antalya, Eskişehir, Balıkesir, İstanbul, Gelibolu, İzmir ve Ankara'dır. Doğu bölgesine bağlı işletmeler; İskenderun, Malatya, Diyarbakır, Erzincan, Elazığ, Amasya ve Kayseri'dir.

ANT Başkanlığı görevlerini 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi Devlet memurları ve işçiler eliyle yürütülmektedir.

ANT Başkanlığının mevcut personel durumu aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Statü	Kadro	Mevcut	Boş	Doluluk Oranı
Memur	1057	718	339	%67,9
İşçi	1893	1493	400	%78,8
Sözleşmeli Personel	2	2	0	%100
Toplam	2952	2213	739	%74,9

1.3. Mali Yapı

ANT Başkanlığının bütçesi, ANT Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde ANT Başkanlığınca hazırlanıp ANT Yönetim Kurulunun onayı ile yürürlüğe girmektedir.

ANT Başkanlığının gelir ve gider kalemleri aşağıda sırasıyla Tablo 2 ve Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 2: Gelir Gerçekleşmeleri Tablosu

	1. Düzey	2018 yılı Gerçekleşme (TL)	2019 yılı Bütçe (TL)	2019 yılı Gerçekleşme (TL)
Gelir	600.03 Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri Toplamı	236.592.302,04	279.432.000,00	286.603.751,33
	600.04 Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,00	46.300,00	1.280.444,56
	600.05 Diğer Gelirler	11.624.696,43	7.021.700,00	9.444.270,13
	600.11.Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	0,00	0,00	18.449.921,04
Toplam Gelir		248.216.998,47	286.500.000,00	315.778.387,06

Tablo 3: Gider Gerçekleşmeleri Tablosu

	1. Düzey	2018 yılı Gerçekleşme (TL)	2019 yılı Bütçe (TL)	2019 yılı Gerçekleşme (TL)
Gider	630.02 Sosyal Güvelik Kurumu Ödemeleri	28.066.616,62	29.193.000,00	33.918.670,49
	630.03 Mal ve Hizmet Alımları (Navlun Giderleri Dahil)	90.517.737,97	115.885.000,00	105.212.312,86
	630.09 Yedek Ödenekler (Olumsuz Kur Farkı)	385.722,60	305.000,00	649.003,36
	630.99 Diğer Giderler	3.464.632,68	0,00	0,00
	630.13. Amortisman Giderleri	0,00	0,00	11.196.487,32
	Toplam Gider		268.990.568,10	286.500.000,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

ANT Başkanlığının muhasebe işlemleri, ANT Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yerine getirilmektedir. Bu yönetmelikte açıkça belirtilmeyen, tereddüde düşülen muhasebe işlemlerinde, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uygulanmaktadır.

ANT Başkanlığının muhasebe işlemleri; merkez teşkilatında, bölge müdürlüklerinde ve işletmelerde muhasebe birimleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Muhasebe işlemleri ANT Bilgi Sistemleri adlı ANT Başkanlığının kendi elektronik sistemi üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Yevmiye defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Kasa sayım tutanağı
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Envanter defteri

- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, Kurumun tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu,

güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ANT Başkanlığı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na tabi olmadığı için iç kontrol ile ilgili işlemler ANT Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğindeki hükümlere göre yürütülmektedir.

Yönetmelikte üst yöneticinin kontrol ile ilgili sorumluluklarını harcama yetkilileri, Mali İşlemler Daire Başkanlığı ve Teftiş Kurulu Başkanlığı aracılığıyla yerine getireceği belirtilmektedir. Mali İşlemler Daire Başkanlığı, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeni teşkilat yapısında Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı olarak belirlenmiştir.

İdare bünyesinde, harcama birimleri ile muhasebe ve mali şube tarafından yürütülecek olan ön mali kontrol süreçlerine ilişkin ilkeleri belirleyen esas ve usuller belirlenmiştir.

Bu esas ve usullere göre; harcama birimleri ile Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının ayrı ayrı ve müşterek yapacağı işlemler belirlenmiş ve ön mali kontrol bu esaslara göre yürütülmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Mevzuatı Gereği Oluşturulan Fonların Öz Kaynaklar Yerine Kısa ve Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklarda İzlenmesi

İdarenin mevzuatı gereği ayırmış olduğu dâhili ve kaza fonlarının mali tablolarda idarenin öz kaynakları arasında izlenmesi gerekirken yabancı kaynaklar arasında izlendiği tespit edilmiştir.

ANT Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 127'nci maddesinde tasarrufu zorunlu yasal fonlar ile diğer maksatlarla ayrılan fonların 549 Özel Fonlar Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Yapılan denetimlerde, mevzuatı gereği tehlikeli maddelerin taşınması ve dağıtımına yönelik faaliyetlerin barındırdığı riskler dolayısıyla dâhili fon oluşturulduğu ve fonun bakiyesinin 31.12.2019 tarihi itibarıyla 12.300.000,00 TL olduğu görülmüştür.

Diğer yandan, sürekli işçi kadrosunda görev yapan personelin İdare taşıtlarını kullanmaları sırasında kaza yapmaları halinde meydana gelebilecek hasarların karşılanabilmesi için toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre kaza fonu oluşturulduğu ve fonun bakiyesinin 31.12.2019 tarihi itibarıyla 1.194.617,50 TL olduğu görülmüştür.

Bahse konu fonların yukarıda yer verilen mevzuat hükmüne göre 549 Özel Fonlar Hesabında izlenmesi gerekirken, dâhili fonun 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabında, kaza fonunun ise 333 Emanetler Hesabında izlendiği tespit edilmiştir.

Bu durum, mali tablolarda Öz Kaynaklar Ana Hesap Grubunun olması gerekenden 13.494.617,50 TL daha düşük, Kısa ve Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Ana Hesap Grupları toplamının olması gerekenden 13.494.617,50 TL daha fazla görünmesine neden olmaktadır.

Bu itibarla, mevzuat gereği oluşturulan dâhili ve kaza fonlarının 549 Özel Fonlar Hesabında izlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Faaliyetlerin Barındırdığı Riskler Gereği Oluşturulan Dâhili Fonun Diğer İhtiyaçlar İçin Kullanılması

Tehlikeli maddelerin taşınması ve dağıtımına yönelik faaliyetlerin barındırdığı riskler nedeniyle oluşturulan dâhili fonun İdarenin diğer ihtiyaçlar için kullanılması neticesinde, dönem içerisinde mevzuatta belirtilen asgari limitlerin altına indiği tespit edilmiştir.

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; Türk Silahlı Kuvvetlerinin doğrudan kendi mülkiyetindeki araç ve tesisleri vasıtasıyla yürüttüğü 5015 sayılı Kanun kapsamındaki faaliyetleri ile 05.04.2001 tarih ve 4636 sayılı Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamındaki ANT Başkanlığının kendi mülkiyetindeki araç ve tesisleri vasıtasıyla yürüttüğü faaliyetlerinin 5015 sayılı Kanun hükümlerine tâbi olmadığı; ancak, anılan Başkanlığın 4636 sayılı Kanun kapsamındaki faaliyetlerinin depolama ve iletim faaliyetlerine konu edilmesi hâlinde lisans alınmasına ilişkin usul, esas ve muafiyetlerin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca belirleneceği ifade edilmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca düzenlenerek 17.06.2004 tarih ve 25495 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin "Sigorta" başlıklı 49'uncu maddesinde; tüm lisans sahiplerinin, faaliyetlerinin üçüncü kişiler nezdinde oluşturabileceği bedeni ve maddi zarar veya ziyanları tazmin etmek için gerekli mali sorumluluklara ilişkin sigortalamaları yapmakla yükümlü oldukları; ayrıca rafinerici, iletim ve depolama lisansı sahiplerinin, tesislerini ve petrolünü tüm risklere karşı sigortalamakla yükümlü oldukları ifade edilmiştir.

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun "Zorunlu sigortalar" başlıklı 13'üncü maddesinde; Bakanlar Kurulunun, kamu yararı açısından gerekli gördüğü hallerde zorunlu sigortalar ihdas edebileceği belirtilmiş; bu hükme istinaden 11.03.2010 tarih ve 27518 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2010/190 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tehlikeli maddeler için yaptırılacak sorumluluk sigortalarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonra bu Karar'da, 01.06.2015 tarih ve 29373 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2015/7582 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan değişiklikle Hazine Müsteşarlığının belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde dâhili fon bulunduran gerçek ve tüzel kişilerin bu Karar kapsamındaki sigorta yükümlülüklerinden muaf

oldukları belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat çerçevesinde ANT Başkanlığı Yönetim Kurulunca alınan 12.08.2016 tarih ve 16 No.lu Kararı doğrultusunda, Hazine ve Maliye Bakanlığınca Tehlikeli Maddeler İçin Yaptırılacak Zorunlu Sorumluluk Sigortalarına İlişkin Tarife ve Talimatta 21.12.2018 tarih ve 30632 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tebliğ ile yapılan güncelleme ile 2019 yılı için tehlikeli maddelerin taşınması ve/veya dağıtımına yönelik taşıma işleri için belirlenen asgari teminat limit olan 10.800.000,00 TL tutarında karşılık ayrılmış ve yangın, makine kırılması, kıyı tesislerinin kıyıyı kirletmesi, üçüncü şahıslara karşı mesuliyet, çevre kirliliği, tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık risklerine karşı alt başlıklar altında teminat limitleri belirlenerek poliçe düzenlenmiş ve bu poliçenin getirdiği sorumlulukların karşılanabilmesi amacı ile dâhili fon oluşturulmuştur.

Yapılan denetimlerde, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde tehlikeli maddelerin depolanması ve iletim faaliyetlerinden kaynaklanan risklerin karşılanabilmesi için oluşturulan dâhili fon hesabının zaman zaman Yönetim Kurulu Kararı doğrultusunda diğer ihtiyaçların temini için kullanıldığı tespit edilmiştir.

Örneğin, 23.05.2019 tarih ve 5 No.lu Yönetim Kurulu Kararı ile dâhili fonun nakit yetersizliği nedeni ile daha sonra yerine konulmak üzere kullanılmasına yetki verilmiş, bu tarihte asgari teminat limiti olan 10.800.000,00 TL tutarındaki hesap bakiyesi, 26.08.2019 tarihinde 925.000,00 TL’ye kadar gerilemiştir.

Bu itibarla, tehlikeli maddelerin taşınması ve dağıtımına yönelik faaliyetlerin barındırdığı risklerin karşılığı olan dâhili fonun, dönem sonunda tamamlanmış olmasına karşın, dönem içerisinde asgari limitlerin altına inmiş olmasının; meydana gelebilecek kazalara karşı İdarenin belirli zaman aralıklarında teminatsız bırakılmasına neden olduğu ve bu durumun yukarıda yer verilen mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Bütçeyle Belirlenen Ödeneklerin Harcama Kalemleri Yerine Gider Kalemleri Aracılığıyla Takip Edilmesinin Ödenek Üstü Harcamaya Neden Olması

Bütçe ile verilen ödeneklerin harcama kalemleri yerine gider kalemleri itibarıyla takip edilmesinin ödenek üstü harcamaya ve önceki yıllarda yapılan harcamaların sonraki yıllarda bütçeleştirilmesine neden olduğu tespit edilmiştir.

ANT Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü

maddesinde gider kavramı, öz kaynaklarda azalışa neden olan işlemler olarak tanımlanmış; 6'ncı maddesinde ise hazırlanan bütçe taslağında talep edilecek ödenek tutarlarının harcama kalemleri itibarıyla ayrı ayrı gösterileceği belirtilmiştir.

Yapılan denetimlerde, bütçenin harcama kalemleri yerine gider kalemleri dikkate alınarak hazırlandığı ve bu durumun ödenek üstü harcamaya sebebiyet verdiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerinden anlaşılacağı üzere gider kavramı harcama kavramı ile özdeş olmayıp, öz kaynaklarda azalışa sebep olan mali işlemleri karşılamak için kullanılmaktadır. Örneğin harcama talimatı üzerine katma değer vergisi hariç 1.000,00 TL'lik demirbaş alımı için ödeme yapılması durumunda, harcama süreci gerçekleşmiş olacakken, bu işlem öz kaynaklarda azalışa sebebiyet vermediğinden, bir gider söz konusu olmayacaktır. Giderleştirme işlemi yıl sonlarında o yıla tekabül eden amortisman oranında yapılacağından; ödeneklerin harcama kalemleri yerine gider kalemleri üzerinden takip edilmesi bu örnek işlemde 1.000,00 TL ödenek kullanılmış olmasına rağmen o yıl için 200,00 TL'lik ödenek kullanılmış gibi görünmesine neden olacaktır.

Yapılan denetimlerde, 2019 yılı Bütçesi ile Başkanlığa taşıt alımı için ödenek verilmediği; taşıt amortisman giderleri için 480.000,00 TL ödenek verildiği, bunun 206.689,90 TL'sinin amortismanlara ilişkin gider kaydı için kullanıldığı, ancak aynı yıl 1.323.021,00 TL tutarında taşıt alımı yapıldığı; aynı şekilde tüketim malzemeleri ve demirbaş alımlarının da alım tarihinde bütçeleştirilmediği, bu varlıkların tüketimleri gerçekleştiğinde ya da amortisman kaydı tarihinde gider kaydedilerek ödenek düşümlerinin yapıldığı, bu durumun ödeneklerle bağlı kalınmaksızın alım yapmaya imkan tanıdığı ve önceki yıllarda yapılan harcamaların sonraki yıllarda bütçeleştirilmesine neden olduğu tespit edilmiştir.

Bu itibarla, ödenek üstü harcama yapılması ve önceki yıllarda yapılan harcamaların sonraki yıllarda bütçeleştirilmesi mevzuata uygun olmadığından, bütçe ödeneklerinin gider kalemleri itibarıyla değil harcama kalemleri itibarıyla hazırlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>